

شرح رسالہ
اعتقادات
علامہ مجلسی رحمۃ اللہ علیہ

www.ketab.ir

تألیف
سید قاسم علی احمدی

شرح رساله اعتقادات علامه مجلسی

تألیف: سید قاسم علی احمدی

انتشارات دلیل ما

چاپ هفتم: بهار ۱۴۰۱

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ: نگین

شابک: ۹ - ۷۷۱ - ۳۹۷ - ۹۶۴ - ۹۷۸

تلفن و نمابر: ۳۷۷۴۴۹۸۸ - ۳۷۷۳۳۴۱۳ (۹۸۲۵+)

دفتر مرکزی: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه ششم، واحد ۶۱۲ و ۶۱۳

ارتباط با ما: Info@dalilema.ir | www.dalilema.ir (خرید آنلاین)

۷۸۱۰۰

مراکز پخش:

قم. خیابان معلم. مجتمع ناشران. طبقه ۵. واحد ۴۴ | تلفن: ۳۷۷۳۳۴۱۳ و ۳۷۷۴۴۹۸۸

قم. خیابان صفائیه. روبروی کوچه ۳۸. پلاک ۷۵۹ | تلفن: ۳۷۷۳۷۰۱۱ و ۳۷۷۳۷۰۰۱

تهران. خیابان انقلاب. خیابان فخر رازی. نبش بن بست ری. پلاک ۶۱ | تلفن: ۶۶۴۶۴۱۴۱

مشهد. چهارراه شهداء. ضلع شمالی باغ نادری. کوچه شهید خوراکیان. مجتمع گنجینه کتاب. طبقه اول | تلفن: ۳۲۲۳۷۱۱۳-۵

انتشارات دلیل ما

www.dalilema.ir

مرکز نشر و پخش کتب معارف اهل بیت (ع)
۹ سال ناشر نمونه و برگزیده کشوری
با تولید بیش از ۱۰۰۰ عنوان کتاب

سرشناسه: علی احمدی، قاسم، ۱۳۲۵ -

عنوان و پدیا آور: شرح رساله اعتقادات علامه مجلسی / تألیف قاسم علی احمدی.

مشخصات نشر: قم: دلیل ما، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۵۵۸ ص.

شابک: 978 - 964 - 397 - 771 - 9

وضعیت فهرست نویسی: فهرست نویسی قبلی.

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۱ ق. اعتقادات -- نقد و تفسیر

موضوع: شیعه -- عقاید

شناخه افزوده: مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، ۱۰۳۷ - ۱۱۱۱ ق. اعتقادات. شرح

رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۶۰۲۲۲۶ ۳ الف ۲۱۱/ BP

شماره رده دبویی: ۲۹۷ / ۲۱۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۲۱۶۴۲

فهرست مطالب

۱۵	مقدمه مترجم و شارح
۲۵	مقدمه مؤلف
۲۶	علت تألیف این کتاب
۲۹	محمد و آل محمد علیهم السلام واسطه فیض الهی
۳۱	چرا پیغمبر و امام علیهم السلام واسطه فیوضات اند؟
۳۲	حقیقت ابدان امامان معصوم علیهم السلام
۳۵	پیغمبر اسلام عقل (کُلّ) است
۳۷	محمد و آل محمد علیهم السلام واسطه هر فیضی اند
۳۸	در اصول و فروع دین از محمد و آل محمد علیهم السلام تبعیت کنید
۳۹	فوائد
۳۹	فائده اول: تمسک به ادله نقلیه در عقائد جایز است
۴۲	فائده دوم: دلایل عقلیه از محکم ترین ادله است
۴۴	فائده سوم: در جواز تمسک به ادله نقلیه پس از اثبات خدا و رسول
۴۶	فائده چهارم: در استفاده از تقلین رعایت چند امر ضروری است
۵۱	قرآن و عترت، جانشینان پیغمبر
۵۲	فائده: حدیث تقلین

- عمل به اخبار اهل بیت علیهم السلام تنها راه نجات ۶۰
- فائده: هدایت و نجات فقط در پیروی از اهل بیت علیهم السلام است ۶۱
- گمراهان چه کسانی اند؟ ۶۸
- اصول عقائد به عقول مردم واگذار نشده است ۷۰
- فائده اول: مدرکات عقل دو نوع است ۷۰
- فائده دوم: مستقلات عقلیه ۷۴
- تاویل نصوص دینی جایز نیست ۷۶
- توضیح ۷۷
- بدعت های صوفیه ۸۰
- فائده اول: تصوّف ۸۰
- نصیحت علامه مجلسی رحمته الله ۸۷
- فائده دوم: معنای بدعت و دلیل حرمت آن ۹۰
- توضیح: رهبانیت و اعتزال از خلق ۹۵
- ذکر خفی صوفیه ۹۸
- توضیح: اقسام ذکر ۹۹
- ذکر جلی صوفیه ۱۰۱
- توضیح: وجوه بطلان آن ۱۰۲
- وحدت وجود، بدعت صوفیه ۱۰۶
- فائده: قائلین به وحدت وجود خداوند را عین خلق می دانند ۱۰۷
- صوفیه جبری مذهب اند ۱۱۹
- فائده: جبر و سقوط عبادات ۱۱۹
- اما مسئله سقوط عبادات و برطرف شدن تکالیف شریعت ۱۲۵

بخش اول

در آنچه به اصول اعتقادات تعلق دارد / ۱۲۹

راه خداشناسی ۱۳۱

۱۳۲	فائده: در اثبات صانع و خالق عالم
۱۳۵	(تتمیم)
۱۴۹	پیغمبر شناسی
۱۴۹	فائده اول: در بیان ضرورت وجود نبی و احتیاج خلایق به او
۱۵۲	فائده دوم: معجزه
۱۵۳	فائده سوم: فرق معجزه با خارق عادات دیگر
۱۵۶	تبعیت از پیغمبر در اصول و فروع دین
۱۵۷	توحید در ذات و صفات و فعل و عبودیت
۱۵۹	فائده اول: توحید در ذات، نفی شریک است نه نفی موجودیت غیر
۱۶۴	فائده دوم: مفاد لیس کمثله شیء، نفی مثل است نه نفی غیر
۱۶۵	خداوند ازلی و ابدی است
۱۶۵	فائده
۱۶۶	خداوند زمان و مکان ندارد
۱۶۶	فائده اول: خداوند فراتر از زمان و مکان است
۱۷۱	فائده دوم: خداوند لا مکان است
۱۷۳	خداوند حی است
۱۷۳	فائده
۱۷۴	اراده و مشیت خداوند
۱۷۴	فائده: دلایل عقلیه و نقلیه بر این که اراده از صفات فعل است
۱۸۶	خداوند قادر مختار است
۱۸۶	فائده: عموم قدرت خداوند
۱۸۷	خداوند عالم است
۱۸۸	فائده: دلایل علم حق تعالی
۱۹۰	تفکر در ذات و علم حق تعالی جایز نیست
۱۹۱	فائده

مقدمه مترجم و شارح

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين، الرحمن الرحيم، والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين، السيد الكريم محمد بن عبدالله خاتم النبيين وآله الصراط المستقيم الائمه المعصومين صلوات الله عليهم أجمعين ولعنة الله على ظالميهـم وقاتليهـم وغاصبيهـم حقوقهـم ومبغضيهـم ومخالفيهـم عدد قطر الأمطار و ذرات البحار من أوّل يوم إلى قيام الساعة.

و بعد چنین گوید احقر فانی سید قاسم علی احمدی فرزند سید ابراهیم فرزند سید حسین فرزند سید علی، مازندرانی بابلی «حشرهم الله تعالى مع الائمة الطاهرين» که چون رساله اعتقادات غواص بحار علوم اخبار ائمه اطهار «سلام الله عليهم أجمعين» علامه مجلسی «أعلى الله درجاته في أعلى عليين» بهترین کتاب اعتقادی و جامع ترین و مختصرترین رسائل در بیان طریقه حقه امامیه اثنا عشریه بوده، لهذا این حقیر در صدد ترجمه و شرح مختصر آن بر آمدم.

اگر جمله ای برای روشن شدن معنای کلمات ایشان آورده شده، آن را بین دو هلال () قرار دادم، و در بعضی از مواضع کتاب فوائدی ذکر کرده، و در خاتمه به دوازده فائده مهم اشاره نمودم. و طالبین شرح و تفصیل مطالب این کتاب، می توانند به شرح مفصل این حقیر بر اعتقادات علامه مجلسی رحمته الله - که هم به فارسی و هم به عربی

هشتم- رجوع کنند. و اگر به خطا و لغزشی مطلع شوند با قلم اصلاح در آن بکشند و با ذیل اغماض آن را بپوشند.

شایسته است در این جا نکاتی را متذکر شویم:

اول: شکی در این نیست که صحت یا بطلان عقیده در سعادت و شقاوت دنیا و آخرت و در کمال و نقص و شرافت و پستی انسان بسیار مؤثر و در سعی و تلاش انسان و اجتهاد برای رسیدن به مطلوبش بسیار دخیل است. و این اعتقاد است که از طرفی سلمان و اباذر و مقداد (رضوان الله تعالی علیهم) و از طرف دیگر عمرو عاص و شمر و خولی می سازد. و مظاهر صلاح و فساد اجتماع (از عفت و حیاء و جوانمردی و حق طلبی و عدم آن ها) نتیجه عقیده صحیح و فاسد است. و این عقیده است که فرد و اجتماع را به سیری کمال و انسانیت و یا به انحطاط و پستی سوق می دهد. و مظاهر مادی و اقتصادی به سبب اعتقاد جهت می گیرد؛ و عقیده صحیح است که استفاده صحیح از مظاهر مادی را به انسان می آموزد.

معارضه مشرکین و بت پرستان با رسول خدا ﷺ به خاطر اعتقاد بوده است؛ و لذا رسول خدا ﷺ مردم را به توحید (لا اله الا الله) و نفی شرک فرا خوانده که همه تبلیغات و هدایت هایش بر اساس آن بود و بلکه محور تبلیغات انبیاء ﷺ عقیده به توحید و سایر شئون آن بوده است.

و در برنامه های انبیاء و اوصیاء مسائل اخلاقی و عملی و عبادی در مرتبه بعد از اعتقاد و در مراحل متأخر از عقیده، مورد تبلیغ و دعوت واقع شده است.

هم چنین بخش عمده قرآن کریم در جهت اصلاح عقیده و دعوت به اعتقاد صحیح است.^(۱)

و با ملاحظه اخبار ظاهر می شود که عقاید و معارف در نزد رسول خدا و اهل بیت ﷺ از

فروع عملی به مراتب مهم تر و اهتمام آن ها به تبلیغ این امر زیاده تر بوده است.^(۱)
لذا بر هر مسلمانی واجب است که عقائد خود را تصحیح کند. و مطابقت آن را با
تعالیم و ارشادات قرآن مجید و تعالیم و سنت رسول خدا ﷺ و ائمه هدی ﷺ احراز
کرده تا از خطر گمراهی و انحراف در عقیده و فساد فکری نجات یافته و دزدان اعتقاد
و دین نتوانند به این سرمایه گران بها لطمه وارد کنند.

مرحوم محقق حلی در شرایع فرمودند:

هر مخالف در چیزی از اصول عقائد، شهادتش مردود است، چه این که
استنادش در آن به تقلید باشد یا به اجتهاد خودش.

در جواهر الکلام در توضیح کلام محقق می فرماید:

به جهت این که: چنین شخصی به هر حال معذور نیست، و فرقی بین اصول

۱. از باب نمونه، چند حدیث در این جا ذکر می کنیم:

عن النبی ﷺ: «أفضلکم إيماناً أفضلکم معرفه» (البحار ۱۴/۳)

عن امیرالمؤمنین ﷺ: «أول الدین معرفه» (نهج البلاغه الخطبة الأولى)

عنهم ﷺ: «بعضکم أكثر صلاة من بعض وبعضکم أكثر حجاً من بعض وبعضکم أكثر صدقة من بعض وبعضکم أكثر صیاماً من بعض، و أفضلکم أفضلکم معرفه» (البحار ۱۴/۳)

عن الصادق ﷺ: «ما أعلم شیئاً بعد المعرفة أفضل من هذه الصلاة» (الکافی ۲۶۴/۳)

سأل بعض أصحابنا الصادق ﷺ فقال له: أخبرنی أئی الأعمال أفضل؟ قال: توحیدک لربک، قال: فما أعظم الذنوب؟ قال: تشبهک لخالقک» (البحار ۲۸۷/۳)

عنه ﷺ: «ما أقبح بالرجل أن یأتی علیه سبعون سنة أو ثمانون سنة، و يعيش فی ملک الله، و یأکل من نعمه، ثم لا يعرف الله حق معرفته» (البحار ۵۴/۴ حدیث ۳۴)

فی رواية: «إن أفضل الفرائض و أوجبها علی الإنسان، معرفة الربّ و الإقرار له بالربوبیة»

(البحار ۵۵/۴)

عن امیرالمؤمنین ﷺ: «معرفة الله سبحانه أعلى المعارف» (غرر الحکم: ۹۸۶۴)

عن الصادق ﷺ: «لو یعلم الناس ما فی فضل معرفة الله عزّ و جلّ ما مدّوا أعینهم إلی ما متّع الله به الأعداء من زهرة الحیاة الدنیا و نعيمها و كانت دنیاهم أقلّ عندهم ممّا یطوؤنه بأرجلهم و لنعموا بمعرفة الله جلّ و عزّ و تلذّذوا بها تلذّذ من لم یزل فی روضات الجنان مع أولیاء الله. إنّ معرفة الله عزّ و جلّ آنس من کلّ وحشة و صاحب من کلّ وحدة و نور من کلّ ظلمة و قوّة من کلّ ضعف و شفاء من کلّ سقم» (الکافی: ۲۴۷/۸، حدیث ۳۴۷)